

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 37
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe pătariul al patrulea al anului 1892, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asigurațiunile postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca să se potă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Septembrie 1892, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espeditiune se face prin lipirea unei fâșii de adresa dela abonamentul ultim.

Sibiu, 25 Septembrie, 1892.

Opoziția magiară prin rostul șefului ei ni-a mai dat o dovadă despre dragostea, ce o nutrește față cu noi.

Sunt adecă îndrăgostiți de minune magiarii în naționalitățile din Ungaria, încât le-ar băga de păr în sin.

Ca să arete slăbiciunea guvernului ad oculos — contele Apponyi, căci despre el vorbim — a aflat de bine a suleva în vorbirea dela Iászberény cestiunea naționalităților.

De acésta se vede că nu pot dormi frații magiari în linisce.

Conștiința, că ne-au neindreptătit nu-i muștră, ci dincontră îi face să provóce pe guvern ca să ia măsuri și mai drastice.

Sugrumarea păcei, încătușarea drepturilor de întruniri, tóte aceste dela naționalități ar trebui confiscate, ca nisce lucruri primejdioase pentru ideea de stat magiar.

În Ungaria — trebuie să fie tot omul magiar și să vorbescă limba magiară, căci altcum statul magiar nu este sigur de existența sa.

Că naționalitățile vor fi nemulțămite cu atari măsuri, puțin îl genéză pe nobilul conte, vorba e să se declare rășboiul pe față, vorba e să se decreteze odată nimicirea noastră pe terenul cultural, pe teren economic și apoi dór ne vom da legați.

Procesul acesta de desvoltare în direcțiunea pomenită ar cere ce e drept jertfe dela magiari, dar ei cu puterea în mână, ei cu banii și cu baionetele la spate nu au să se témă. Au să mérégă înainte pe calea ce li-se arată, au să întrebuițeze forța, căci cu binele se vede, că nu merge și nu o pot scóte la cale.

Va se dícă guvernul până acum n'a fost destul de îndrășneț, nu a cutezat tocmai tot ce pretinde dl Apponyi, și de aici 'l denotéză de un guvern slab și pécătos, de un guvern, care nu are titlu la recunoscința națiunei magiare, căci de cele lalte puțin le pasă chiar acum.

Ei bine, noi nu am da sfat guvernului ca să urmeze povețelor contelui Apponyi.

Nu pentru-că dór am fi în stare să-i punem atâta rezistență, ca să-i zădărnim planul, căci póte așa de tare tot nu ne simțim, ci pe motive și resóne de stat, care nu permit ca să te atingi de drepturi sante de drepturi inalienabile cum este dreptul unui popor de a se alipi de limba și legea lui.

Și măsurile de până acum au provocat în rëndurile naționalităților nemulțămire și neîncredere și aceste s'ar potența în ziua, când guvernul ar mai întinde córda.

Și în urma urmelor nu magiarii sunt chemați a asimila pe români și a face din ei, ceea-ce ei nu vor să fie.

Chiar când ar fi un popor de o cultură superióră poporul magiar, chiar când am fi noi mai dispuși a ne lăsa să fim magiarisați, nici atunci nu se va putea face prin forță.

În popor s'a desvoltat prea puternic simțul de naționalitate și mic cu mare ar da alarmul și alarmul ar afla răsunset în Europa, și cu deosebire ar afla răsunset la popórele, cari nu au nici un interes, ca aici în țera noastră să fie toți ómenii magiari.

În congresul de pace s'a ventilat cestiunea acésta și pe magiarii trebuie să-i geneze, nefavorabila opiniune ce și-a făcut lumea despre ei.

Trebuie să-i supere, când în întrégă Europa, nu mai au alt aliat decât elementul evreesc și presa jidană, care coruptibilă cum este, s'a pus în serviciul cauzei magiarilor, ca cu atât mai ușor să-și potă face evreii trebile în țera.

Aceste pene venale, aceste suflete negre în césul de neisbândă se vor pitula și ascunde și magiarii vor rămâne rușinați, vor rămâne mângiți și discreditati.

De aceea măsurile propuse de contele Apponyi ar puté fi numai spre detrimentul, ca să nu dícem spre perirea magiarilor.

Și noi ori cât de înășpriți am fi cu magiarii, atât de dușmani și de rêuvoitori tot nu le suntem, ca să nu-i advertisăm de a apuca pe căile, ce li le propune contele Apponyi. Pómele le sunt prea amare, și înghițite odată le va învenina sângele și așa destul de înfierbântat, producând un caos în capetele lor, care cu greu va puté fi limpedit.

Povernișul, pe care voește să împingă contele Apponyi este prea periculos, abisul ce voește să-l croescă între magiari și naționalități este prea mare și nu am da nimenui sfatul ca să contribue și mai mult la înășprirea raporturilor, cari și așa sunt destul de ascuțite.

Dacă însă guvernul totuși ar fi sedus să-i facă pe voia, cerce și va vedea clușca periculósă în care a intrat și va vedea noul stadiu, în are au atrás lucrurile fără de a fi fost nevoe ca să se producă atâta amarăciune din bun seniu.

Rémână magiarii ceea-ce sunt, lăsase de utopii și încetul cu încetul vor dispărea neînțelegerile, pe când cu măsuri drepte încă ușor putem ajunge la cuțit, și ori care ar fi cel tăiat, patria folos nu póte avea.

Și magiarii ca patrioți, credem, că nu pot lucra în detrimentul patriei, care este a noastră ca și a lor.

Episcopatul român de Macedonia.

Sibiu 25 Septembrie, 1892.

(br.) De tot rari au fost sultanii, cari ca și Mohamed II, să respecteze conștiința religioasă a supușilor sei.

Fie din motive politice, fie din forța convingerei, dar istoria ne povesteste, că acel mare cuceritor și rășboinic înfocat, după ce intră cu triumf în capitala Bizanțiului, în Constantinopol și observă, că creștinii se ascund de fața turcilor, necutezând a-și esercia cultul lor religios, a dat poruncă să se adune sinod și creștini să-și alégă păstorii sufletesc.

Fericitul patriarh Ghenadie s'a învrednicit de visită în persónă a înaltului sultan și din mâinile acestuia a primit cărja arhierescă și tóte drepturile și privilegiile, cu care erau invetiți înainte patriarhii Constantinopolului.

Și tot acel mare cuceritor a poftit cu multă cinste pe patriarh în biserica creștină, în lăcașul lui Dumnezeu, rugându-l să-i talmăcescă dogmele creștine.

Mângăierea creștinilor, după desastrelor suferite, a fost mare Sub tirânia turcescă, care își întinse

mele, însă durere! numai ca să me conving mai firm, că lumea e plină de desamăgiri și ca să pot admite părerea unui poet germán, că mórtea e fericire, însă mai mare fericire e, dacă omul nu se nasce de fel.

Ce l'a silit pe poet să se exprime astfel, aceea me silence și pe mine să consimt cu vorbele poetului E amorul, — da amor îi díc ómenii, pecând ingerii îi díc bucurie cerescă, ér cei din infern, durere infernală...

Însă să spun, cum am venit în satul meu natal! Ađi vară a fost anul, adecă după ce trecură 8 ani dela plecarea mea, făcui excursiuni, și-mi plesni prin minte să-mi cercetez și satul natal.

Sosii în sat și descăleca-i la ospétaria cea veche din mijlocul satului, apoi îmi începui preumblarea prin locul nascerei mele. Ómenii schimbați se uitau la mine cu ochi streini și nu mă mai cunoseau, căci eram mai mare și eram îmbrăcat — nemțesco. Da, puțin or fi fost de aceia, cari au descoperit în mine pe fiul lui badea Lazăr de lângă popa Mitrea.

Da! acolo era încă casa părintelui Mitrea, încungiuată de sălcâmi, la dreapta ei era casa noastră cu pèrul cel mare la feréstră, cu fântâna și cu cumpèna cea lungă'n curte, ér la stânga ei era bisericuța, din a cărei coperiș de șindile tot mai zimbă sêrăcia și în care și eu cântam, ca copil din tóte puterile, când sosiam la „fie în numele Domnului!“

Tóte erau încă nestrămutate, ca odinióră!

Însă unde va fi persóna aceea, de care me interesam odinióră atât de mult — me întrebai — unde va fi Linuța?

Înainte de a fi întreat, că mai trăesce bătrânul Mitrea și fică sa, me duseră piciórele instinctiv la portița casei parohiale. Nu mai era timp de hesitat, portița cărții în țâțni și preste o clipă eu mă aflai față în față cu o ființă femeescă, care sémèna mult cu fetița din pădure, ce ducea smeură în corfiță.

„Am onóre a vorbi cu d-șóra Mitrea?“ o întrebai eu, mai mult ca sigur, că am gícit. „Da! eu sum Elena, fiica preotului local!“ îmi respunse ea, într'un ton, care mi spunea că nu me cunóșce. Da! ea era, Elena, Linuța cea mică de odinióră. „Eu sum Illi, fostul d-tale prietin și vecin“, — me recomandai eu și îi întinsei mâna, în care puse și ea pe a ei cu plăcere. Ambii intrarăm apoi în casă, unde după-ce i-am comunicat biografia mea dela despărțire, începând — ea mi spuse, că și ea a cercetat scóla din orașul N. până ce a implinit al 16-lea an și de atunci pórtă economia și acasă.

Apoi începurăm a povesti despre copilăria noastră, despre timpul, care-l petrecurăm la olaltă, vorbirăm despre tóte, afară de cazul acela trist, care a fost sãmènat discordia între noi — și nici nu e bine a vorbi la prima întâlnire despre lucruri triste.

Da ea era încă tot Linuța cea bună cu ochii cei mari și negri, cu un ce secret, fermecător în

FOIȚA.

În excursiune.

— Narațiune originală —

(Incheere.)

Eram de 12 ani, părinții mei muriră în scurt timp unul după altul și eu deveni orfan, dar orfan în înțelesul adevérat al cuvèntului, fără părinți și fără prietini.

După ce inormémentară și pe mamă mea, veni un domn la noi; casa noastră era pustie, căci afară de mine și de o bunică bătrână nu mai locuia nime acolo.

Domnul acela era unchiul meu din orașul X, un domn de tot sever, el mă luă atât pe mine, cât și pe bunică în trăsura, visițiul pocni din biciul lung și trăsura se mișcă înainte. Linuța era în portiță, când trecurăm pe la ei, eu îi făcui cu mâna un semn de adio, la care-mi respunse numai prin un zimbet... compătimitor!

Îmi luai adio dela sat! Óre pentru totdeuna? Nu! Căci deși nu lăsa nimic atrăgător înderētu-mi, totuși m'am mai reîntors odată la légânul copilăriei

mâna de fer preste toate provinciile peninsulei balcanice și amenința să sguode din temelii într-o Europă, singură biserica îi mai adăpostea ca o mamă bună, singură ea le mai alina suferințele.

Așa se explică apoi, că singuraticile națiuni supuse sabiei turcesci nu reflectau mult la biserica națională, ci țineau strâns la credință și la biserica creștină.

Drepturile și privilegiile patriarhului din Constantinopol au rămas și drepturile și privilegiile bisericii grecesci, care mai târziu s'au prefăcut în pretense drepturi ale națiunii grecesci.

Poporul grec ajuns la conștiință națională a început cu proselitism național, și mai tare s'a desfășurat acesta după organizarea bisericii grecesci în regatul de ași al Greciei, care număra pre lângă metropolit, 10 episcopi eparchiali și 12 episcopi titulari.

Având în mână puterea bisericii și în Constantinopol și în Atena lucrul principal le era ca prin biserica să desnaționalizeze, prin biserica să facă pe celelalte popor să uite ce soi de nēm sunt și să se contopescă cu totul în elementul grecesc.

Și în mare parte le-a succedat.

Românii macedoneni și ceilalți din Epir și Tesalia supuși și ei acestei ispite, au pierdut mulți din rândușile lor.

Dar față în față cu prestolul grecismului sta vatra românilor din imperiul de ași al Turciei și pe această vatră femeia română în graiul ei dulce și limpede și creștea sufletul său, copilul său.

Femeia română a fost singură, carea a conservat naționalitatea unui popor, care ași număra preste 1 milion, ea a fost singură căreia trebuie să-i ridicăm laudă, că prin munții și văile, pe unde au descălecat odată legiunile romane, se aud ași doinele dulci și fermecătoare isvorite din inima curată și limpede a românului.

Și atunci ca și astăzi femeia română a știut să ne conserve, ce avem mai scump pe lume, limba noastră și prin limbă existența, și atunci ca și acum femeia română a știut să fie sentinela neadormită a românismului.

Continua apăsare a grecismului revoltătoriu a deșteptat rezistență puternică în românii din imperiul turcesc, rebelul din 1878, când armele fraților români din regatul de ași au trecut biruitoare prin acel imperiu, i-a umplut de mândrie națională, și el conștiinței naționale potențat și alimentat de bărbați plini de abnegațiune a contribuit ca poporul macedonean să se afirme cu tăria, ce o simte astăzi.

Se împlinesc aproape o jumătate de secol de când puternicul Mohamed a investit pe patriarhul din Constantinopol cu drepturi și privilegii. De la el s'au peronat mulți sultani, dar actualului sultan Abdul Hamid îi e dat ca să investeze în Bitolia, centrul cultural al românilor macedoneni, cu drepturi pe un episcop român.

Acest domnitoriu blând a știut să apreteze virtutea românilor macedoneni și voesce să respiceze nu numai conștiința lor religioasă, ci și aședemintele bisericii.

Acesta e un puternic pas înainte în dezvoltarea noastră națională. Biserica națională, carea ne-a conservat pre noi prin ispitele, care am trecut, primesc la sinul său pe fii, cari n'au fost norocoși a se ruga lui Dumnezeu în limba lor, ci numai a gândi din inima lor românească, primesc în sinul său pe fii români ai Macedoniei, cari tot de una au fost vrednici de o sorțe mai bună.

Prin acesta elementul român se consolidează și se desvôltă conform cerințelor timpului, prin ea macedonienii se pot afirma și mai mult, pot face progrese mari.

Dumnezeu nu și a întors fața dela fii Macedoniei, le-a ascultat glasul plângerii lor și sionul lor se va ridica în numele Domnului, care îi duce la limanul doririlor.

Revista politică.

Presa se ocupă cu răspunsul monarhului nostru, ce l'a dat la prezentarea delegațiilor. Preste tot comentările, ce le face presa străină, sunt favorabile. Tonul răspunsului e pacinic și din tot răspunsul se vede, că înaltul domnitoriu e pătuns de interesele și prosperarea monarhiei, ér acestea reclamă în linia primă pacea. De pararea, care călăusează pe presa germană, e și presa francesă și cea rusă.

„Corr. Bureau“ comunică diarelor vieneze, că ministrul de culte și instrucțiune publică contele Albin Csáky, conform declarațiilor făcute în decursul desbaterei bugetare trecute, va depune pe biroul camerei, încă în viitoră desbatere bugetară, proiectele sale asupra: matriculei civile speciale, asupra libertății religioase, precum și proiectul referitor la recepțiunea religiei mosaice. Proiectul din urmă nu face deosebire între evreii ortodocși și ceilalți, ci vorbește în general despre recepțiunea religiei mosaice. Unul dintre §§ acestui proiect se va ocupa și de convertire, conform regulilor privitoare la convertirea dintre confesiunile creștine.

Călătoria, pe care împăratul Wilhelm a proiectat-o la Viena nu putea, firesc, să scape necomentată din toate părțile de îndată ce a fost anunțată în mod oficial. Cele mai multe din aceste comentarii sunt însă vagi și nesigure și acesta se explică foarte ușor prin faptul că, din cercuri oficiose. atât berlineze cât și vieneze, de odată cu anunțarea oficială a călătoriei s'a căutat a se tăia firuloricăr prea savante combinații politice, vestindu-se, că visita împăratului Wilhelm va avea un caracter cu desăvêșire particular, dictată numai de dorința tinerului monarch de a vedé pe Augustul seu amic și a-i arăta încă odată sentimentele sale de venerație și de iubire. Și pentru a întări și mai mult această afirmare, se adaugă, că împăratul Wilhelm nu se va duce la Viena însoțit de cancelariul său, ci va descinge singur la castelul din Schönbrunn, unde se vor arangia numai serbări și petreceri de caracter cu totul particular, prânduri, excursiuni, vênători etc.

Obicinuința de a vedé totdeauna ceva extraordinar în întâlnirea a doi suverani face totuși pe o mare parte a presei străine să vadă un eveniment politic de mare importanță și în această întâlnire. Și pentru a-și nutri această obicinuință care nu se potrivește cu scirea oficioselor germane și austro-ungare, pe basa lor își țes nelipsitele combinații. Așa, de exemplu, un diar englez primesc din Berlin scirea, că oficiosele n'au fost bine informate și că dl de Caprivi va însoți pe împăratul în călătoria sa, fapt care ar dovedi, că e vorba să urmeze discuții și arangamente politice între suveranii aliați și guvernale lor.

Mai mult. Corespondentul diariului englez scie să spună și de ce natură vor fi aceste discuții și arangamente: ele vor fi adecă, după cum a aflat,

de natură militară. Se repetă cu alte cuvinte vechia istorie a nemulțămirei ce ar domni în Germaia din cauză, că Austro-Ungaria și-ar neglija dezvoltarea puterii sale armate din considerații de economie și ar profita astfel de alianță cu Germania pentru ca să și lase totă nădejdea în puterea armată a acesteia. Dl de Caprivi ar avea deci misiunea să arate bărbaților de stat ai Austriei, că lucrurile nu pot dura astfel și că aliații sunt dator să împărți între dênșii nu numai avantajile alianței întreite, ci și sarcinile ei.

Firesc, oficiosele austro-ungare sunt indignate de aceste afirmațiuni, pe cari se grăbesc a le declara cu desăvêșire născocite. Oficioul unguresc „Pester Lloyd“, de pildă, dice, că cei cari vorbesc ca corespondentul suscitad dovedesc, că nu sunt de loc inițiați în vederile și raporturile politice dela Berlin. Nici un politic serios din Germania n'ar putea atribui contelui de Caprivi o asemenea misiune și apoi nici decum nu e adevêrat, că Austro-Ungaria și-ar neglija dezvoltarea forțelor militare din considerații de meschină economie.

Ce e drept s'a vedut, că guvernul Austro-Ungariei a început deja a se gândi la o treptată sporire a forțelor armate ale monarhiei vecine, prevêdând chiar în bugetul anului viitoriu o sporire destul de considerabilă a contingentului de pace al infanteriei sale, — astfel, că o intervenire a Germaniei în cazul acesta ar fi devenit acum în tot cazul fără scop.

Astfel, este mai aproape de adevêr și de bunul simț a se atribui întâlnirei, care va avé loc în săptămâna viitoare la Viena, numai însemnătatea, deja destul de mare, a unei repețite manifestății a pretenției intime care continuă a esista între puterile alianței întreite, și deci un simptom a temeliei solide, pe care acesta alianță se spriginește încă.

Scirile din Budapesta anunță că în 11 Octobrie împăratul Wilhelm va și veni la Budapesta. —

În ședințele din 29 Septembrie a dietei din Bucovina s'a întâmplat un fapt scandalos. Anume, deputatul Kochanowsky, din partida germano-armeano-polonă a luat cuvânt în desbaterea bugetului comitetului țării pe anul 1893. Dênșul dice, că acum e ocaziunea a se pronunța cineva liber asupra raporturilor politice din Bucovina. Vorbitorul dice, că aici sunt două partide, una credincioasă dreptului și ideii de stat austriace, ér cealaltă e compusă din elemente destructive, cari prin mijloce permise și nepermise, caută a da țera pe mâna unor puține persoane. Apoi dice, că guvernul nu ia măsuri față de această partidă, care urmăresc scopuri nebulose. (Protesturi în drépta), având apucături condamnabile, ba chiar imorale. (Mareșalul țării Lupu, îl face pe vorbitoriu atent a nu întrebuița cuvinte ca aceste). După aceea mai vorbește în contra românilor, cari după cum susține dênșul, ș'ar fi câștigat majoritatea actuală pe căi nelegale.

Br. Victor Stîrcea luând cuvântul, numi discursul antevorbitorului un „pamflet de cea mai ordinară speciă“, ér pe acesta a băețandru. (Mareșalul țării rógă pe oratori a nu întrebuița astfel de cuvinte la adresa unui deputat).

Br. Stîrcea, dice, că românii n'au lipsă, ca dep. Kochanowsky să le dea atestat de bună conduită, căci ei în multe rêsboe și-au jertfit sângele și averea pentru împêrat și împêrațiă.

O asemenea lecțiune i-a dat lui Kochanowsky și Iancu cav. de Zotta, care accentuă legăturile între români și ruteni, dicând, că între aceste două

trăsurile faței albe, cu surisul naiv compătîmător pe buzele i trandafirii.

Conversațiunea între noi decurse tot în vechiul și confidențialul „tu“.

„Spune mi Linuța — o întreabă într'un târziu — mulțămită și fericită esti cu starea ta de acum?“

„Ce întrebare comică! Însă totuși o să-ți răspund la ea. Scii bine, că starea bătrânului meu părinte e suficientă, ca să me mulțămescă pre deplin! Dar tu me întrebi de fericire. O Illi, o noțiune abstractă, carea eu nu o pot defini!! Adăți aminte, că în copilăria noastră adeseori vorbiam de fericire, atunci diceam, că decât am avé o trăsură cu patru cai, lângă noi păpuși și săculețe de bonbone, am fi fericiți. Acum însă Illi, ilusiile acele copilăresci au dispărut, acum sunt de altă părere: fericire nu există!“

„Nici bare-mi amorul nu-l ții de fericire?“ — O întreabă pre Linuța, careu-mi părea tot mai frumósă — privind la ea toate visele copilăresci mi se reimprospetară, inima-mi palpită tot mai tare, ochii mei se scâldau în privirile ei și priviau doioși la buzele ei, despre cari curgeau vorbele sceptice“.

„Amor? O Illi, ce ironie!“ replică ea și rise cu haz.

O risul acesta!

„Sau pôte — continuă ea tot zimbînd — ai aflat tu Illi izvorul fericirii, ce se chemă amor?“

Nu tocmai! Dar fericire există fără indoială. Imi aduc aminte, că un poet o asemănă cu o picătură de apă ce atárnă din afară, la fundul unei găleți pline cu apă. Conținutul găleții reprezintă amărăciunea și desamăgirile din viața omenescă, ér unica aceea picătură de din afară reprezintă fericirea, și aceea constă în amor Da! e mică fericirea, dar dulce!“

„Se vede Illi, că ai fost des fericit sau cu alte cuvinte ai, fost des amorisat!“

„Nu! i responseiu, decis ai declara sentimentele mele — nu însă în momentul acesta, pelângă toate că inima mi este așa de nelinistită și sângele mi curge așa de nebunesc prin vine, totuși me simt mai bine, ca ori și când, căci o rază de fericire mi-a pătuns peptul orfan“.

Ea me pricepù și strigă cu voce rogătoare: „Opresce, opresce pentru Dumnezeu!“

„Nu Linuța, află că din prima noastră copilărie imaginea ta nu m'a părăsit, ochii tăi plini de fantasmă veghiau în continu asupra-mi și acum nu le mai pot rezista aceea trebuie să fie ai mei!“

„Ah opresce Illi. nu vorbi căci vorbele tale mi sunt chin, căci eu sunt deja mirésă altuia!“

După cuvintele aceste rostite într'un ton desperat, mi se părù că Linuța cea nefericită își as-

cunse fața în batistă, dar eu — ach eu eși din casă, deși nu sciu cum! Când imi revenii în ori, eram în trăsură, și departe de locul născerii mele.

* * *

Prietinul Nița B. imi lăsă vre-o câteva minute timp de respirare apoi me întrebă din nou: „Și de atunci nu te ai mai interesat de Linuța „ta“?“

„Ba da! Ea este astăzi soția capelanului parochial de acolo, care nu e altcineva decât băiatul acela chippeș de odinioară, care me bătuse pre mine și pocrise pe Linuța“.

„Lucru ciudat!“ response Nița — „și tu ai iubit'o pe fata aceea?“

„Da am simțit în mine așa numitul amor!“

„Ași! reluă B. Amor! vorbă se fie, foc de vâpaie, lumină de licuriciu.“

Eu începuu a medita asupra cuvintelor lui, pe când el își închise ochii spre a cădea într'un somn profund . . . . .

Dimineta în diori de di ne continuarăm escursiunea. Eu eram mai vesel, căci secretul ce me apăsa, îl purtam numai pre jumătate.

I. Ch.

popóre există un raport natural, și că dușmăni n'au existat nici odată între ele

Ministerul liberal a lui Gladstone a raportat un succes moral foarte important. Partida parlamentară irlandeză a publicat un manifest subsemnat de Mac Charly, cătră irlandezii din străinătate, în care se accentuează, că partida este convinsă despre sinceritatea intențiunii guvernului liberal, care va duce în deplinire proiectul home-rule, în sens mulțămitor pentru poporul irlandez, chiar în contra unei eventuale rezistențe din partea camerei lordilor.

Prerogativele coronei rămân tot aceleași. Guvernul monarhiei esercită aceeași putere supremă întote afacerile generale, ca și până acum, ca și când n'ar exista de loc o legislațiune irlandeză. Afacerile externe, deciziunea asupra războiului și păcii, administrarea coloniilor, armatei și marinei etc., rămân în sarcina parlamentului central. Se va stabili apoi cu cât are să contribuie Irlanda la cheltuelile monarhiei și câtă parte din datoria publică se vine asupra Irlandei.

Irlanda are ca și mai înainte reprezentanții sei în parlamentul central. Acestia vor avea însă să voteze numai în afacerile privitoare la monarhia intrăgă; parlamentul irlandez are controla superioară despre afacerile irlandeze, ca și când nici n'ar exista parlamentul central. Instrucțiunea publică, comerțul, fabricile, lucrările publice, calea ferată sunt sub parlamentul irlandez, care în afacerile curat irlandeze posedă aceeași libertate, ca și parlamentul unei națiuni independente.

Un banchet s'a dat la St. Etienne în onoarea dlui Roche, ministru de comerț al Franciei. Ministrul a rostit un discurs, în care a apărut convențiunea vamală cu Elveția. El a dis, că această înțelegere este un act de înțelepciune și în același timp economic și politic. Dl Roche nu se teme nicide cum de desbaterea înaintea parlamentului. A constatat, că guvernul s'a silit în politica sa vamală de a asigura relațiunile esteriore ale Franciei cu un minimum posibil de concesii.

A făcut istoricul negocierilor cu Elveția și a adresat laude mari acestui stat. El a constatat, că guvernul francez a concedat Elveției tocmai ceea ce era necesar pentru a asigura pacea economică și politică între cele două țări așa de bine situate pentru a fi în înțelegere. Guvernul va apăra opera sa înaintea parlamentului cu încredere, căci el a lucrat mai cu samă pentru considerațiunii patriotice. Ruptura cu Elveția ar fi avut consecințe serioase pentru industria franceză, care ar fi fost înlocuită în Elveția prin aceea a națiunilor rivale. Dl Roche a probat, că prin modificările consimțite împorțatiunile franceze au fost abia atinse de 2 și jumătate la sută.

Fundațiunea Ioan Popescu.

În fundațiunea „Ioan Popescu“ au încurs următoarele contribuiri:

Translatuș 929 fl. 46 cr.

Nicolau Cristea, paroch în Valea-Bulzului 3 fl. Suma totală 932 fl. 46 cr.

Varietăți.

* (Dar preainalt.) Maj. Sa monarhul s'a îndurat prea grațios a dărui pe sama bisericeii gr. or. din Pădure 100 fl.

* (Impăratul german la Viena.) După scirile foilor din Viena împăratul german Wilhelm II va sosi acolo Marți în 11 l. c. n. cu tren separat la 11 ore 55 m. ziua. E probabil, că înaltul oșpe se va duce dela gară direct la Schönbrun. După amădi se va da un dineu mare de gală. Săra monarhii vor visita opera, în 12 l. c. n. va fi un dineu la curte, săra vor asista monarhii la teatrul din Burg. Cu ocaziunea petrecerii se vor face vânătoare.

* (O bancă românească, care își aridică capitalul). Direcțiunea institutului de credit și economii „Victoria“ în Arad a luat anunima hotărâre d'a pune în lucrare înmulțirea capitalului de acții cu încă 100,000 fl. Dintre institutele românești de bani, după „Albina“ „Victoria“ a avut cel mai mare capital de fondare (100,000) care cu emisiunea nouă se va aridica la 200.000 fl. Nu încapă îndoiială, că cu cât mai mare este capitalul plătit de acții, creditul institutului încă se întărește, ăr securitatea deponenților creșce. De aceea felicităm direcțiunea „Victoriei“ pentru pașul rezolut d'a estinde activitatea institutului, aridicându-l la rangul bancelor mari, cu cari are să susțină concurența în Arad. Fie-care acție va fi decâte 100 fl. plățibili în rate mici, așa ca fie-care român, care dispune de parale economisite, va fi în stare să subscrie acții, făcându-se părtaș la un institut plin de viață și de viitoriu, căci precum se scie, provincia Aradului este avută, credincioșii noștri omeni muncitori, ăr la cămătari nici românul nu se mai duce, decând în toate

părțile are înștitute conduse de omenii sei, cari nu se gëndesc numai la speculă, ci pelângă mici interese pe sēma acționarilor, fi întinde ajutoriu, atunci când are lipsă de el. Depunerile au crescut la „Victoria“ peste 1/2 milion, cee-ce este cel mai evident semn de încredere în soliditatea acestui institut românesc.

* Teatrul național din Bucuresci a publicat programul societății dramatice pentru începutul stagiunii 1892—1893. Stagiunea s'a deschis la 26 Septembrie st. v. cu piesa „Despot vodă“ dramă istorică în versuri în 5 acte de V. Alecsandri. Afără din piesele ce compun repertoriul teatrului național, cele dintăiu piese nouă ce vor urma după acesta, vor fi: „Ștefaniță vodă“ tragedie națională istorică în versuri, în 5 acte și 3 tablouri, de Iosif Vulcan; „Polyeuct“ tragedie în 5 acte de P. Corneille; „Onoarea“ dramă în 4 acte de H. Sudermann; „George Dandin“ comedie în 3 acte de Molière; „Impriciații“ comedie în 3 acte de A. Bisson; „Marele Galeotto“ dramă în 4 acte de I. Echaragay. Precum se scie, „Ștefaniță vodă“ se va juca la sfârșitul lui Octobree st. v.

* Clubul național din Bucovina s'a intrunit Joi sēra după încheerea ședinței din dietă la un supeu festiv în sala Nr. 5 dela „Otelul Weiss“. Parte au luat toți membrii clubului împreună cu domni Dr. Wolan și Temynski și vre-o câțiva oșpeți invitați. Toaste s'au ținut: pentru mareșalul țerii dl Iancu Lupul, pentru Escelența Sa baronul Vasilco pentru absenții Eminența Sa metropolitul Dr. Silvestru Morariu-Andrievice și baronul Krauss, pentru baronii Victor și Eugen Styrcea, Dr Zotta etc. etc. aprōpe pentru toți cei de față însemnăm, că înainte de despărțire mai mulți domni au ridicat pe Escel Sa baronul Vasilco pe umeri și l'au purtat între viuele aclamări ale membrilor clubului; scie „Gaz Bucovinei“.

* (Coleră.) Din Budapesta se comunică cu datul de 6 Octobree: De alaltă eri la amădi și până eri la amădi au fost primiți cu totul 40 bolnavi de coleră. 14 au fost eliberați sănătoși. Numărul întreg al bolnavilor este de 73. Adunările de control în Budapesta, de astădată nu se vor ținē. În cele mai multe orașe din provinciă s'a introdus o carantină de 5 zile, pentru călătorii, cari vin din Budapesta. După raportul fōiei oficiose au obvenit în 2 Octobree 18 casuri de coleră, 6 decese; în 3 Octobree 31 casuri de coleră, 8 decese. În Soroksar și Tolna, a fost câte un deces de coleră.

Bibliografie.

D-l profesor dela institutele evang. superioare din Bucuresci, Ioan Cionca a scos de sub tipariu a V-a ediție a gramaticii pentru învățarea limbii române sub titlul „Practische Gramatik der romänischen Sprache für den Schul- und Selbstunterricht“. Bucuresci editura Socecu & comp. Prețul 2 lei 50 bani Grabnica aparițiune a editurii acesteea motivă din destul necesitatea acestei cărți, care a provocat o critică de tot favorabilă în foile germane din Bucuresci. Noi din parte-ne o recomandăm acolora, cari voesc să învețe în mod practic și din fundament limba română.

— „Romänische Revue“, fōie politică-literară a apărut Nrii 8 și 9 pro August și Septembrie cu următorul cuprins:

Die romänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn. Trachten der Romänen im südlichen Banate. Von M. Przyborski, Berg-Ingenieur in Kladno. Die Feenkönigin. Ein romänisches Märchen, in's Deutsche übersetzt und mythologisch erläutert von L. Bachelin. Rundschau: Die romänische Frage im ungarischen Abgeordnetenhaus. — Aus der Bucovina. — Der romänische Litteraturverein für Siebenbürgen. — Eine Schanthat. Litteratur: Die Kunst auf dem Athos-Berge. — Geschichte des romänischen Schriftthums.

— „Biserica ortodocsă română“, revistă periodică eclesiastică, anul al XVI-lea, Nr. 6 din Septembrie a apărut cu următorul sumariu: Viața, activitatea și scrierile P. S. Filaret Scriban. — Material pentru dreptul bisericesc oriental. — Tipicul în Biserica ortodocsă. — Analogia științifică. — Paulin de Nola. — Evangeliile apocrif. — Proces verbal pentru deschiderea scolei de cântări bisericesci din Pitești. — Donațiuni. —

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Din istoria arhitecturii în timpurile cele mai vechi.

După Dr. Cristian L. Stegliess.

(Urmare.)

În ce privește mărimea și splendorrea acestei construcții, ne spune Herodot, că ea a întrecut toate edificiile grecilor, chiar și templele dela Efes și Samos. Herodot ca martor ocular susține, că în acest

edificiu erau 12 sale, 6 situate cătră sud, și celelalte cătră nord, cari erau încungiurate de un zid puternic și de stēlpi de pētră. Căile conducătoare în labirint erau așa de încurcate, încât nici un strein nu pute se le percurgă necondus de nimenea. Lungimea lui era de un stadiu, edificiul însuși consta din două ridicături, dintre care unul era suteran, ăr celalalt la suprafață, provēdute cu 3000 de încăperi. În etagiul de pe suprafață erau foarte multe ambite, cari conduceau în camere, antișambre, sale și pe urmă pe coperișul plan al edificiului. Tōte zidurile erau împodobite cu figuri ieroglifice. Lui Herodot nu ia fost permis a privi și camerele suterane, deore ce după aserțiunea conducătorului lui, aici se aflau mormintele principilor eghipteni, ale întemaiătorilor acestui mare edificiu, în care se conservau și „sânții“ crocodili. La capetul acestei clădiri era situată o piramidă înaltă, în care se putea intra numai pe o cale suterană.

În fine să mai amintesc ceva și despre mormentul regelui Osimandias, renumit atât prin vasta-i periferie cât și prin splendorre. Intrarea era o pōrtă de 200 urme de lungă și 50 urme de înaltă. Ambitele erau împodobite cu figuri de animale. Înaintea unei colonade erau trei statue, fie care construită din o singură peatră, lucrată de Memnon Syenitul. Pe statua din mijloc, cea mai grandioasă din Egipt, era reprezentată o figură ședēnd chipul regelui Osimandias, provēdută cu inscripția: „Eu sum Osimandias, regele regilor, acela, care doresce să-mi cunoscă mărimea, și se scie unde zac, se-mi imiteze mai întâi lucrările“. Odăile erau provēdute cu tablouri, cari reprezentau tōte faptele regelui și luptele purtate în contra Bactrianilor. Una dintre acestea odăi era biblioteca, ce purta inscripția: „Camera medicinală pentru suflet“.

Să mai amintesc ceva despre mormintele eghiptenilor preste tot. Acestea erau săpate în stânci spre a aședa mumiile întrēnsele. La morminte sau cripte conducea un ambit suteran sau că acestea erau săpate la piciorul unei stânci aprōpe de suprafața pământului. Ambitele erau lungi și înguste și acestea conduceau în camere, cari erau așa de mici, încât abia încăpea câte un sarcofac sau câte o mumie. Astfeliu de morminte se găseșc în mai multe regiuni de ale Egiptului, cele mai multe însă prelângă piramidele dela Sacarra și de lângă ruinele vechiului oraș Theba.

La Saccara aflăm nu numai morminte de ale omenilor, ci și catacombe pentru paserile sante, în cari și acum se găseșc multe mumi și materii, cu cari se imbalsamau corpurile. De multe ori aflăm catacombe destinate pentru animalele considerate de sante, cari erau cu mult mai frumos împodobite decât acelea, în cari se aflau trupurile omenesci.

Dintre operele arhitectonice la indieni merită tōtă considerațiunea templul de pe insula Elephantina, pe partea ostică a portului Bombay. Înșasi poziția escelentă a acestui templu atrage atențiunea fie cărui călătoriu. Stânca, în care e tăiat templul însuși, se ridică preste un teritoriu plan și înaintea diferitelor intrări se întind nesce proscenii spațioșe, cari dau în total un aspect maiestatic. Lungimea templului e de 130 de urme, ăr lărgimea de 110 urme. Printre diferitele tablouri escelază figura ce reprezenta pe deul Gunnis.

Păreții acestui templu erau împodobiți și cu alte figuri omenesci săpate din pētră, cari reprezentau tablouri mitologice de ale deilor și eroilor indieni. Tablourile acestea nu se pot asemēna cu operele de sculptura ale grecilor, cu tōte acestea ele întrec figurile eghiptenilor în ce priveșce desemnarea, reprezentarea și prelucrarea acestora.

Pe cât de puțin se pot privi ruinele operilor arhitectonice ale vechilor perși de nesce modeluri de arhitectură, pe atât de renumite și demne de observat sunt acestea cu privire la istoria acestei arte, deore ce poporul persic se folosea de un mod deosebit de clădire, după un gust deosebit, ce se distingea în multe privințe de modul de clădire al indienilor și al vechilor perși.

La pōlele unor stânci se ridică maiestatic admirabile ruine ale palatului lui Dsjemschid, cari ne transferă în timpul domniei acestui rege; ele ne povestesc tōte faptele și instituțiunile lui înțelepte îndeplinite în decursul guvernării lui, ne gândim însă totodată și la teribila devastare, sevrișită — ca să me esprim cu cuvintele lui Diodor — de nebunia lui Alecsandru cel Mare, care satisfăcēnd capriciului unei femei misterioșe, jertfi acest palat pe prețul amorului unei infame.

(Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta.

Di 5 Octobree, 1892.

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6%	—	—
Calbeni împărătesci	5.65	5.67
Napoleon-d'ori	9.51 ^{1/2}	9.50
Mărci 100 imp. germane	58.72 ^{1/2}	58.70
Londra 10 Livers sterlingi	120.37	119.60

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Silvașul inferior, în protopresbiteratul Hațegului, pe baza rezoluțiunii Preaveneratului consistoriu arhiepiscopesc din 28 Iuliu a c. Nr. 4810 B., se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Despre starea parohiei precum și despre emolumentele parohiali împreunate cu această parohia, statorite în protocolul sinodului parochial din 24 Iunie 1892, concurenții pot

lua informațiuni dela oficiul protopresbiteral sau cel parochial.

Doritorii de a reflecta la această parohia au a-și așterne suplicele concursuale, instruite conform prescrierilor legali, la subscrierul oficiu protopresbiteral, până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Hațegului în conțelegere cu comitetul parochial.

Hațeg, la 8 Septembre, 1892.

Avram Stanca, adm. protopresbiteral.

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scólele gr. or. române din comuna mai jos însemnate în protopresbiteratul Cetăței de piatră se escrie concurs cutermen de 20 de zile dela prima publicare în foia „Tel. Rom.”

1. Finteușul-mare, cu salariu anual de 200 fl., dela popor prin repartițiune, cuartir în edificiul scólei și lemne de încălțit.

2. Văleni, cu salariu de 170 fl. cuartir liber în edificiul scólei și lemne de foc.

3. Cărpiniș, cu salariu 50 fl., și lemne de foc.

4. Ciocotiș, cu salariu anual de 100 fl., cuartir în edificiul scólei și lemne de foc.

5. Fănațe cu salariu anual de 120 fl. și lemne de încălțit.

Doritorii de a ocupa una din acestea stațiuni au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, la subscrierul oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat (p. u. Kápolnok-Monostor).

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului „Cetății de piatră”, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Cărpiniș, la 29 August, 1892.

Ioan Șovrea, protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Budapesta, gara de vest - Rușava - Vercerova, Budapesta - Arad - Teiuș, Murăș-Ludoș-Bistrița, Simeria (Piski) - Petroșeni - Lupeni, Arad - Timișóra, Ghiriș - Turda, Sighișóra - Odorheiu, Careii-mare - Zelău, Copșa-mică - Sibiu, Cucerdea - Oșorheiu - Reg. s. s., Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Zerneșci, Brașov - Chezdi-Oșorheiu. Each section contains train schedules with columns for train type, departure/arrival times, and fares.

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cefe grase însemnă órele de nópte.